

Utbildningsförvaltningen Socialförvaltningen
Linda Lindahl Jonas Boman
0171-625030 0171- 625111
linda.lindahl@enkoping.se

Eventuell flytt av Arbetsmarknadsenheten och Integrationsenheten från UAN till SN

Bakgrund och frågeställning

Uppdraget är att se över den organisatoriska tillhörigheten för Arbetsmarknadsenheten och Integrationsenheten.

De båda ordförandena vid utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden respektive socialnämnden, ser ett behov av att utreda den organisatoriska tillhörigheten för Arbetsmarknadsenheten och Integrationsenheten. Uppdraget syftar till att se över för- och nackdelar att verksamheterna flyttas från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden till socialnämnden i och med att det finns en direkt koppling till försörjningsstöd för dessa båda verksamheter.

Återrapportering av uppdraget ska ske vid kommunstyrelsens sammanträde i april 2024.

Metod

Kommunen utredde den här frågan redan 2019/2020. (Bilaga 1) Den gamla utredningen har använts som grund för att inte behöva upprepa allt som den kom fram till. Även om den har några år på nacken tar den upp relevanta frågeställningar och påvisar viktiga infallsvinklar.

För ett uppdaterat nulägesperspektiv har intervjuer med ett antal berörda personer inom utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen genomförts samt så har båda förvaltningarna gjort SWOT-analyser för att se över risker och möjligheter med en eventuell organisationsförändring. Dessa finns med som bilagor till denna skrivelse.

Sammanfattande diskussion

Förvaltningsnivå: Det finns en rad både möjligheter och hot som SWOT-analyserna lyfter fram för tillhörigheten framåt för AME och IE. På helheten görs bedömningen att de positiva delarna handlar om rena verksamhetsfrågor såsom tillgång till system och informationsöverföring, enklare handläggning för individen samt tillgången till stödfunktioner när detta behov finns. Viktigt att ha i åtanke är att Arbetsförmedlingens uppdrag har förändrats under de senaste åren och idag finns ingen handläggare fysiskt på plats i Enköping. Idag ökar antalet långtidsarbetslösa i hela landet och detta återspeglas även i Enköping. Dessa personer är direkt kopplade till försörjningsstöd i högre utsträckning än tidigare, och de behöver många insatser som skulle underlättas av att AME och försörjningsstöd utgår från samma nämnd/förvaltning.

Personell oro måste man alltid tas på allvar vid förändringar, här ser förvaltningarna att en del av oron direkt kan dämpas när det handlar om eventuell flytt rent geografiskt för medarbetare. Idag finns inga planer på att flytta någon arbetsgrupp till nya/andra lokaler. Närheten till studier för individer som är inskrivna på Jobbcentrum berörs från alla parter och att detta samarbete fungerar väl idag, att förändra den organisatoriska tillhörigheten ska inte förändra denna närhet, och med tydliggörandet ovan kring lokaler är förhoppningen att dagens upplägg helt enkelt fortsätter på samma vis.

Integrationsenhetens tillhörighet/organisation framåt, är svårbestämd. Bör detta vara en fortsatt egen enhet när mottagandet idag är på en miniminivå? Kommuntalet för Enköpings kommun är bestämt till 3 personer för 2024, och inget indikerar idag att kommuntalet kommer att öka under de närmaste åren. Kan vi, som kommun, hantera denna fråga på något annat sätt? Omvärldsspaningen visar att kommuner idag väljer att hantera frågan på nya sätt. Idag finns inga öronmärkta pengar, befintliga statsbidrag beräknas på kommuntalet och massflyktingsdirektivet kommer att avslutas mars 2025, vilket betyder att förvaltningen måste göra egna prioriteringar i svåra ekonomiska tider, även denna fråga behöver adresseras. Detta behöver utredas vidare och ha ett eget spår.

Verksamhetsnivå: Vissa förbättringsområden, främst kring kommunikation, informationsöverföring och förenklade samarbetsprocesser mellan ekonomiskt bistånd och Joar Socia kan gynnas av en organisationsförflyttning. Genom möjlighet att kunna använda samma system för information och dokumentation för alla deltagare, skulle arbetet kunna förenklas och handläggningstider förkortas.

Ur samarbetsynpunkt kan det också ses som positivt att en flytt skulle kunna medge nya kontaktytor mot andra parter och socialförvaltningen, särskilt för Jobbcentrums del. För de individer som har många kontaktytor på socialförvaltningen så förenklas samverkan och det kan bli tydligare att alla instanser samverkar för individens bästa. Även eventuell tillgång till andra stödfunktioner som exempelvis psykologkontakter och missbruksvård kan gynnas för deltagare.

Däremot finns en oro inom båda personalgrupperna vid utbildningsförvaltningen att ett byte av förvaltning och organisatorisk tillhörighet kommer innebära förändring i uppdrag och utförande av arbetsuppgifter. Idag arbetar dessa båda verksamheter med ett inflöde av deltagare som representerar olika målgrupper av kommunmedborgare: unga som varken arbetar eller studerar, deltagare från försörjningsstöd, personer som kommer via Arbetsförmedling eller via samverkan med Joar Socia (främst till Servicepoolen) samt de som tar kontakt med verksamheterna på eget initiativ.

Något samtliga parter lyfter som en risk är att tappa den nära kopplingen till Vuxenutbildningen och det samarbete och samverkan som utvecklats mycket senaste åren, om organisationsförändringen leder till flytt rent geografiskt.

Socialförvaltningens verksamhet Joar Socia utför liknande uppdrag men inte till samma omfattning och nivå som Servicepoolen idag, särskilt när det kommer till fråga om sysselsättningsgrad för deltagare. Servicepoolen tar idag emot deltagare som ska klara av att arbeta både fysiskt och helst 50%. Tjänsterna varierar, men har höga krav på kvalitet och leverans gentemot kund. Skulle en sammanslagning ske finns stora frågetecken kring ledning och hur verksamheten skulle organiseras vilket skulle behöva beskrivas mer konkret. För Jobbcentrums del så är den risk man påvisar, snarare att verksamheten skulle bortrationaliseras till förmån för rena arbetsträningsplatser. I samband med det så lyfts även ett hot i att insatserna blir mer kortsiktiga och att fokus på att skapa en situation där individer stärks långsamt på sikt för en hållbar etablering på arbetsmarknaden försvinner till förmån för att i stället prestera snabba resultat där individer kommer bort från ekonomiskt bistånd så fort som möjligt med risk att de återkommer inom kort tid.

En annan risk utifrån ovan nämnda faktorer är även att en flytt av verksamheten skulle kunna leda till ökad personalomsättning då osäkerheten medför att fler väljer att leta efter annan tjänst. Det skulle innebära en förlust i kompetens och minskad effekt av genomfört arbete.

Nuläge

Integrationsenheten (IE) ansvarar för mottagandet av flyktingar enligt lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen). Bosättningslagen innebär att kommunen är skyldig att ordna boende för nyanlända som mottagits genom anvisning från Migrationsverket. De anvisade nyanlända har beviljats uppehållstillstånd på grund av flyktingskäl eller andra skyddsskäl. Integrationsenheten bosätter och hjälper de anvisade nyanlända under etableringstiden på två år. Verksamheten styrs även av förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar.

De nyanlända kan vara:

1. KVOT-flyktingar som skickas till kommunen av migrationsverket. Dessa kommer direkt till Arlanda där IE hämtar med minibuss. IE hjälper också till med lägenhet och ställer i ordning den med möbler och mat för några dagar. IE bokar även tid för kvotflyktingarna till asyl- och integrationshälsan (Cosmos).
2. ABO nyanlända som anvisas av Migrationsverket till kommunen från förläggningar. IE hjälper till med lägenhet, madrass, kudde och täcke.

Integrationsenheten ansvarar då för att ta emot, ge introduktion och praktisk hjälp i samband med bosättning i Enköpings kommun. Det finns även egenbosatta (EBO) som flyttar till kommunen utan anvisning. Detta mörkertal är stort, då dessa inte får hjälp med lägenhet via IE utan ordnar med boende själva.

IE har kontakt med klienterna under etableringen, d.v.s. 2 år men etableringen startar inte direkt p.g.a. väntetid på personnummer (18 v nu) samt väntetid på förskoleplats, 4 mån.

Kommunens ansvar är:

- Mottagande och praktisk hjälp i samband med bosättning
- Svenska för invandrare, SFI och annan vuxenutbildning
- Samhällsorientering
- Försörjningsstöd initialt, innan etableringsprogrammet påbörjas. Skola, förskoleverksamhet, barnomsorg och andra insatser för barn och ungdomar
- Ensamkommande flyktingbarn
- Se till att kommunal verksamhet, service och stöd kommer nyanlända till del.

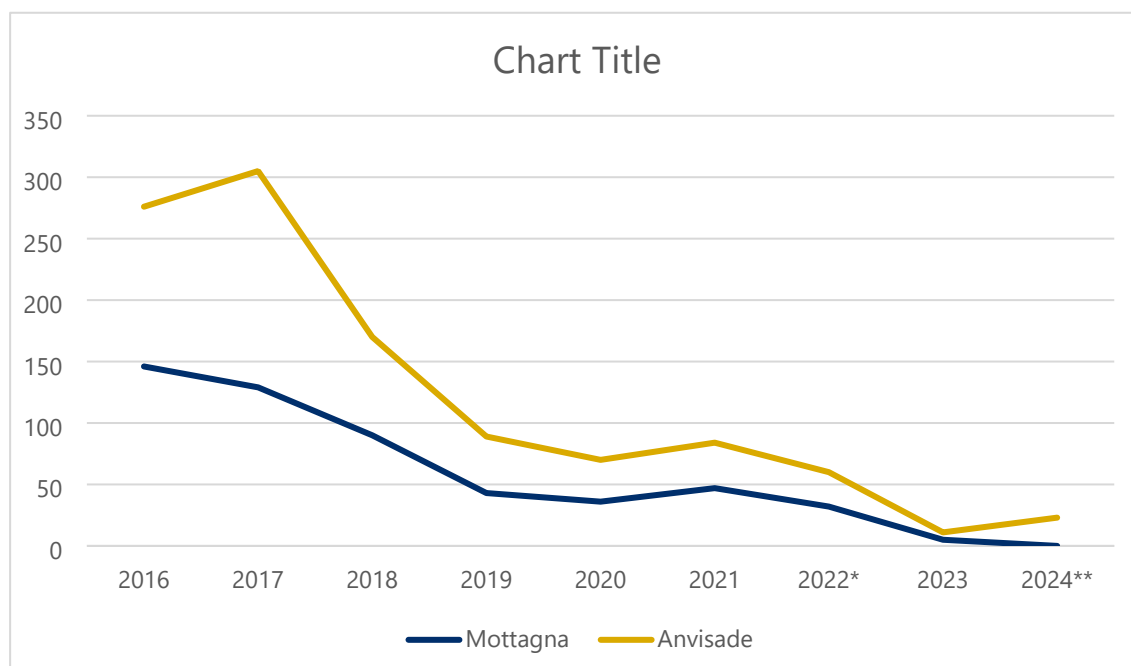
Integrationsenheten fullgör även kommunens ansvar med att ta emot skyddsbehövande från Ukraina enligt EU:s massflyktsdirektiv som aktiverades 4 mars 2022 och även kallas direktivet om tillfälligt skydd. Massflyktsdirektivet ger rätt till:

1. Boende genom Migrationsverket
2. Vård som ej kan vänta
3. Ekonomiskt stöd
4. Skola för barn
5. Att arbeta i Sverige

Statistik

Hur många nyanlända personer som kommunen är skyldig att ordna boende till styrs av det kommunal som Länsstyrelsen beslutar om. Kommuntalen utgår i sin tur från regeringens beslut om länstal för varje län, det vill säga hur många nyanlända personer som ska anvisas boende till respektive län under året.

Förutom mottagandet av nyanlända ska kommunerna vara beredda att ta emot skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet. Det är personer från Ukraina som har fått tillfällig skydd i Sverige.

*2022 89 anvisade ukrainare enligt massflyktsdirektivet.

****Prognos 2024:**

Kommuntalen gällande massflyktingar år 2024 är nu fastställda. För Enköpings kommun innebär det 23 anvisade personer.

Under 2023 minskades personalstyrkan till tre personer och i dagsläget har IE två heltidsanställda integrationshandläggare. Under 2023 så fördelades deras arbetet på ABOS (Anvisade) + Kvot = 75 personer och ukrainska flyktingar enligt Massflyktsdirektivet = 90 personer.

Arbetsmarknadsenhetens, AMEs uppdrag är att erbjuda arbetsmarknadsinsatser och individuellt stöd till individer utanför arbetsmarknaden som varken arbetar eller studerar. Insatserna ska hjälpa medborgare att närma sig arbete, studier eller meningsfull sysselsättning som medger egen försörjning. Enheten består av Jobbcentrum och Servicepoolen och befinner sig i två olika lokaler.

Jobbcentrum är till för de medborgare som är, eller riskerar, att bli långtidsarbetslösa. Arbetet är tätt förknippat med både Arbetsförmedlingen och försörjningsstöd, då deltagare kommer från dessa två ingångar. Jobbcentrum befinner sig i Kompetensmagasinet och delar där lokalerna med VUX, Integrationsenheten och Yrkehögskolan. Under 2023 har Jobbcentrum arbetat mot 164 individer inskrivna i insatsen och avslutat 87 personer. Av dessa har 62% gått vidare till antingen arbete, studier eller vidare till Arbetsförmedlingens aktiviteter och program.

Syftet med servicepoolen är att kunna erbjuda praktik, extratjänst eller arbetsträning för de personer som står långt från arbetsmarknaden eller har ett arbetshinder. Tanken är att ge en möjlighet för personen att öka chanserna att komma ut på den reguljära arbetsmarknaden. 35 deltagare fanns inskrivna under 2023 och där har 25% gått vidare till arbete, studier eller Arbetsförmedlingens insatser.

Samverkan med näringslivsavdelningen har resulterat i att en kompetensgrupp har startats för att diskutera kompetensförsörjning och samverkan för rekrytering i kommunen. Arbetet fortsätter under 2024.

Värt att nämna är att det under 2023 genomförts en behovsanalys tillsammans med försörjningsstöd för att kartlägga de olika faktorer som Arbetsmarknadsenheten och ekonomiskt bistånd tillsammans behöver utveckla och samverka kring för att få till en bättre samverkan och samarbete. Detta arbete har nu påbörjats under 2024 och kommer att fortgå under våren.

Dessutom har det funnits en tydlig inriktning från politiskt håll att Enköpings Kommun ska bli bättre på att söka projektmedel för att kunna göra särskilda satsningar inom arbetsmarknadsområdet. I dagsläget finns en pågående insats som finansieras av Samordningsförbundet på Jobbcentrum och vi står i färd med att skicka in ytterligare en om insatser i samverkan för unga i Region Uppsala för att minska antalet unga som varken arbetar eller studerar i Uppsala län.

Kommunens aktivitetsansvar för 16-20-åringar, KKA: Detta uppdrag finns idag hos utbildningsförvaltningen och ingår inte i denna översyn. Närheten till gymnasieskolan är avgörande för att hjälpa dessa ungdomar tillbaka till studier i ett så tidigt skede som möjligt.

Försörjningsstöd och Joar Socia: Inom socialförvaltningen berörs primärt två verksamheter av en eventuell flytt av AME – försörjningsstöd samt Joar Socia. Socialförvaltningen har i uppdrag att i enlighet med Socialtjänstlagen ta emot och pröva ansökan om ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd). Detta sker i enlighet med lagstiftning, rutiner samt av socialnämnden beslutade riktlinjer. Uppdraget kan beskrivas som tudelat i vilket den ena delen är att månatligen pröva den enskildes rätt till bistånd och den andra delen är att arbeta med den enskilde mot självförsörjning genom en arbetsplan som upprättas i dialog med den enskilde. Socialförvaltningen har rätt att kräva att den enskilde ska delta i en kompetenshöjande aktivitet för att, genom den, bli självförsörjande. För närvarande utreds aktivitetsplikt för personer med försörjningsstöd av regeringen. Utfallet kan komma att innebära ökade krav på den enskilde att delta i aktivitet men också på kommunen att tillse att det finns sådan aktivitet. Försörjningsstöd är, i lagstiftningen, tydligt definierat som en tillfällig ersättning varför uppdraget är att, så snart som möjligt, bistå den enskilde med insatser som möjliggör självförsörjning.

Joar Socia är en arbetsrehabiliterande verksamhet till vilken personer med behov av stöd för att bli självförsörjande hänvisas av det team som arbetar med försörjningsstöd. Verksamheten innehåller flertalet aktiviteter och arbetsmoment som den enskilde får utföra med stöd av handledare i syfte att pröva sin förmåga eller i syfte att kunna uppbära en anställning med stöd i form av lönebidrag.

Bilaga 1; tidigare utredning

Bilaga 2; SWOT- analys Integrationsenheten

Bilaga 3; SWOT-analys Arbetsmarknadsenheten

Bilaga 4; SWOT-analys Försörjningsstöd och Joar Socia